

*„Portarul privi mingea rostogolindu-se
dincolo de linie...”*

DIMINEAȚA când se prezentă la lucru, instalatorului Josef Bloch, care fusese înainte un cunoscut portar de fotbal, i se aduse la cunoștință că fusese concediat. În orice caz, așa a interpretat el faptul că, la apariția lui la ușa barăcii unde se aflau atunci muncitorii, maestrul fusese singurul care în pauza pentru gustare ridicase privirea înspre el, și atunci Bloch părăsi șantierul. Pe stradă, ridică brațul, dar mașina care trecu prin dreptul lui – deși Bloch nu ridicase brațul după un taxi – nu era un taxi. Până la urmă auzi în preajma lui un zgomot de frână. Bloch se întoarse. În spatele lui se afla un

taxi; șoferul bodogănea; Bloch se întoarse din nou, se urcă și-i spuse să-l ducă la piața de fructe.

Era o zi frumoasă de octombrie. Bloch mâncă la un chioșc un cârnat cald și o luă apoi printre tezghele spre un cinematograf. Îl deranja tot ce vedea. Încercă să observe cât mai puțin. În interiorul cinematografului răsufală ușurat.

Retrospectiv, se miră că la gestul cu care pusese banii în farfuria turnantă, fără să spună un cuvânt, reacția casieritei venise ca un răspuns firesc. Lângă ecran observă un ceas electronic cu cadranul luminat. La mijlocul filmului auzi sunând un clopot. Multă vreme fu în dilemă dacă se auzise în film sau de afară, din turnul bisericii de lângă piața de fructe.

Ajuns din nou pe stradă, își cumpără struguri care, în acest anotimp, erau foarte ieftini. Continuă să meargă, mâncă strugurii și scuipă pielițele. Primul hotel la care întrebă de o cameră îl refuză pentru că avea la el doar o servietă. Portarul celui de-al doilea hotel, plasat pe o stradă laterală, îl conduse el însuși în cameră. În timp ce portarul ieșea pe ușă, Bloch se întinse pe pat și adormi foarte repede.

Frica portarului înaintea loviturii de la 11 metri

Seara părăsi hotelul și se îmbătă. Mai târziu își reveni și încercă să le telefoneze unor prieteni, dar cum mulți dintre acești prieteni nu locuiau în perimetrul orașului, iar telefonul automat nu restituia monedele, în curând Bloch își termină mărunțișul. Salută un polițist în speranța că îl va face astfel să se oprească, dar acesta nu-i răspunse. Bloch se întrebă dacă nu cumva polițistul a înțeles greșit cuvintele pe care i le-a strigat peste drum și, prin contrast, se gândi la firescul cu care casierița de la cinematograful îi dăduse pe farfurioara turnantă biletul de intrare. Fusese atât de surprins de iuțeala gestului, încât aproape că omisese să-și ia biletul de pe farfurioară. Hotărî să o caute pe acea casieriță.

Când ajunse la cinematograful, în vitrinele acestuia tocmai se stingea lumina. Bloch zări un bărbat care, cocoțat pe o scară, schimba titlul filmului cu cel pentru ziua următoare. Așteptă până ce putu să citească titlul celui alt film și apoi se întoarse la hotel.

A doua zi era sâmbătă. Bloch hotărî să rămână încă o zi la hotel. În afara unei perechi de americani – soț și soție –, era singur în sala în care se

servea micul dejun. Le urmări câtva timp conversația, pe care o înțelegea destul de bine, întrucât înainte fusese de câteva ori cu echipa lui în turneu la New York. Apoi ieși grăbit afară să cumpere câteva ziare. În această zi, fiind vorba de ediții de sfârșit de săptămână, ziarele erau foarte grele. Întorcându-se la hotel, nu le îndoi, ci le ținu sub braț. Se așază din nou la masa unde mâncase micul dejun și care fusese între timp debarasată și puse deoparte suplimentele cu anunțuri. Îl apăsau. Zărise trecând pe stradă două persoane cu niște ziare groase. Își ținu respirația până ce trecură. De abia acum își dădu seama că fuseseră cei doi americani. Inițial nu-i recunoscuse, întrucât până atunci nu-i văzuse decât în sala pentru micul dejun, la una din mese.

Mai târziu, într-o cafenea, bău încet de tot apa de la robinet care îi fusese servită într-un pahar alături de cafea. Din când în când se ridica și-și lua câte o revistă din teancurile așezate pe mesele și scaunele anume rânduite în acest scop. În timp ce recupera revistele pe care el le făcuse teanc alături, chelnerița rosti, îndepărtându-se, cuvintele „masa ziarelor“. Bloch, care, pe de o parte, suporta cu greu răsfoitul revistelor, dar pe de altă parte nu putea

Frica portarului înaintea loviturii de la 11 metri

pune nici un număr deoparte înainte de a-l fi frunzărit complet, încerca să privească din când în când, câte puțin, afară în stradă. Contrastul între revista ilustrată și imaginile alternante de afară îl relaxa. Înainte de a ieși, puse el însuși revista ilustrată înapoi pe masă.

Gheretele din piața de fructe erau deja închise. Un timp, Bloch dădu cu piciorul în legumele și fructele azvârlite pe jos care i se iveau în cale. Într-un loc, între gherete, își făcu nevoile. Văzu cu această ocazie că peste tot pereții barăcilor de lemn erau înnegriți de urină.

Pelițele strugurilor pe care le scuipase cu o zi înainte se aflau tot acolo pe trotuar. Când Bloch puse banii pe farfurioara turnantă, bancnota se agăță în timpul rotirii și el avu prilejul să spună ceva. Casierița îi răspunse. El iarăși îi spuse ceva. Pentru că lucrul acesta nu era obișnuit, casierița se uită la el. De aici un nou prilej pentru el ca să continue să vorbească. Înăuntru, în cinematograf, Bloch își aminti de romanul foileton și de plonjorul electric de lângă casieriță. Se lăsă pe spate și începu să distingă diferite detalii pe ecran.

După-amiază, ceva mai târziu, se duse cu tramvaiul până la stadion. Își cumpără un bilet de stat în picioare, apoi se așează totuși pe ziarele pe care încă nu le aruncase, nu-l deranja faptul că spectatoorii din față îi obturau priveliștea. În timpul jocului, cei mai mulți se așezară. Bloch nu fusese recunoscut. Lăsa ziarele pe jos, puse o sticlă de bere peste ele și, ca să nu nimerească în înghesuială, ieși din stadion înaintea fluierului final al arbitrului. Îl uimi numărul mare al autobuzelor și tramvaielor care așteptau, aproape goale, în fața stadionului – fusese un meci derby. Se urcă într-un tramvai. Rămase atât de multă vreme aproape singur, încât începu să-și piardă răbdarea. Să fi prelungit cumva arbitrul jocul? Când privi afară, Bloch văzu că soarele asfințea. Fără a voi să spună ceva cu gestul său, își lăsă capul în jos.

Afară, dintr-odată, începuse să bată vântul. Aproape concomitent cu fluierul final, compus din trei fluierături izolate și prelungi, în autobuze și tramvaie se suiră vatmanii și încasatorii și dinspre stadion lumea venea în goană. Bloch își imaginează că aude zgomotele produse de sticlele de bere căzând în terenul de joc. Auzi totodată cum praful

Frica portarului înaintea loviturii de la 11 metri

izbea în geamuri. Dacă în cinematograful se lăsase pe spate, acum, când spectatorii năvăliră în tramvaie, se aplecă în față. Din fericire avea la el un program al filmului văzut. I se păru că pe stadion se aprinseseră reflectoarele. O închipuire neroadă, își spuse Bloch. Ca portar, jucase prost la lumina reflectoarelor.

În centru încercă să găsească o cabină telefonică. Când găsi una liberă, era o cabină în care receptorul zăcea rupt pe jos. Merse mai departe. Până la urmă izbuti să telefoneze de la gara de vest. Pentru că era sâmbătă, nu reuși să vorbească aproape cu nimeni. Când, în sfârșit, îi răspunse o femeie pe care o cunoștea dinainte, trebui să vorbească mai mult până ca ea să-și dea seama cine este. Își dădură întâlnire într-un local în apropierea gării de vest unde, după cum știa Bloch, se afla un tonomat. Până să vină femeia, își petrecu vremea azvârlind bani în tonomat și lăsându-i pe alții să apese tastele în locul lui. Între timp, contempla fotografiile și semnăturile de pe pereți ale fotbaliștilor; cu câțiva ani în urmă, localul fusese arendat de un înaintaș din echipa națională, care după aceea plecase peste ocean, ca antrenor al uneia

dintre sălbaticile echipe divizionare, iar acum, după dizolvarea diviziei, dispăruse pe undeva pe acolo. Bloch intră în vorbă cu o fată care, de la masa de lângă automat, întindea mâna în spate și nimerea, orbește, mereu aceeași placă. Părăsi localul împreună cu ea. Încercă să intre cu ea în primul gang, dar porțile caselor erau deja peste tot încuiate. Într-un loc unde poarta se putu deschide, se dovedi, judecând după cântări, că dincolo de o a doua ușă se ținea o slujbă religioasă. Intrară în ascensorul care se afla între prima și a doua ușă. Bloch apăsă pe butonul pentru ultimul etaj. Dar înainte ca ascensorul să se pună în mișcare, fata vru să iasă. Atunci Bloch apăsă butonul pentru etajul întâi. Coborâră și rămaseră în casa scărilor. Fata schiță niște gesturi de tandrețe. Urcară împreună treptele. La nivelul mansardei întâlniră ascensorul oprit. Intrară în el, coborâră și ieșiră din nou în stradă.

Bloch merse câtva timp alături de fată, apoi se întoarse și intră din nou în local. Femeia, încă cu paltonul pe ea, îl aștepta. Bloch îi spuse prietenei cu care fusese fata și care continua s-o aștepte, la masa de lângă automat, că fata nu se mai întoarce și, împreună cu femeia, părăsi localul.

Bloch începu să vorbească: „Cred că sunt ridicol, așa fără palton, lângă tine care ești în palton.“ Femeia îl luă de braț. Spre a-și elibera brațul, Bloch se prefăcu că vrea să-i arate ceva. Apoi nu știu ce să-i arate. Brusc dori să cumpere ediția de seară a unui ziar. Parcurseră mai multe străzi fără să dea de vreun vânzător de ziare. Atunci se duseră cu autobuzul până la gara de sud, dar gara era deja închisă. Bloch se arătă ca și cum ar fi fost speriat; de fapt, era cu adevărat speriat. Îi spuse femeii, care își deschisese poșeta și se juca cu diverse obiecte, lăsând astfel să se înțeleagă că este indispusă: „Am uitat să las un bilețel“, fără să știe ce voia de fapt să spună cu cuvintele „bilețel“ și „să las“. Oricum, se urcă singur într-un taxi și se duse la piața de fructe.

Cinematograful avea sâmbăta program nocturn. Bloch ajunse deci prea devreme. Intră într-un restaurant cu autoservire din apropiere și mănca în picioare niște chiftele. Încercă să-i spună chelneriței, în minimum de timp posibil, o glumă. Când văzu că timpul a trecut și el încă n-a terminat de povestit, se întrerupse în mijlocul frazei și plăti. Chelnerița râse.

Pe stradă întâlnește un cunoscut care îl acostă și-i cere bani. Bloch îl rezezi. În clipa în care bețivul îl apucă pe Bloch de cămașă, se face întuneric pe stradă. Speriat, bețivul lasă jos mâna. Bloch, care se așteptase ca reclama luminoasă a cinematografului să se stingă, se depărtează în grabă. În fața cinematografului o întâlnește pe casierita care tocmai se pregătea să se urce în mașina unui bărbat.

Bloch o privește. Deja instalată în mașină pe scaunul din dreapta bărbatului, răspunde privirii sale aranjându-și rochia de sub ea. Bloch luă gestul drept răspuns. Nu se petrece nici un incident. Ea închide portiera și mașina demară.

Bloch se întoarce la hotel. Găsește holul de la intrarea în hotel luminat, dar pustiu. Când își luă din cui cheia din raft căzu un bilețel. Îl desfăcu. Era nota de plată. În timp ce Bloch stătea încă cu hârtia în mână în hol și se uita la o valiză așezată lângă ușă, din încăperea de depozitat bagaje apărură portarul. Bloch îl întreabă pe dată dacă are un ziar și, prin ușa deschisă, aruncă o privire în încăperea alăturată în care – era evident – portarul adormise pe un scaun pe care și-l adusese acolo din hol. Portarul trase ușa după el, astfel că Bloch nu mai zări decât

Frica portarului înaintea loviturii de la 11 metri

o scăriță cu un polonic de supă pe treapta cea mai de sus, și abia după ce se postă în spatele ghișeului, acesta se arată dispus să converseze. Dar Bloch considerase deja închisul ușii un răspuns negativ și urcă scara spre camera lui. Pe coridorul destul de lung văzu în dreptul unei singure uși o pereche de pantofi. În cameră își scoase pantofii fără să-și desfacă șireturile și-i așează și el în fața ușii. Se întinse pe pat și adormi pe loc.

În toiul nopții o ceartă în camera de alături îl trezi pentru scurtă vreme. Poate că din cauza trezitului brusc, auzul îi fusese atât de iritat, încât luă vocile care se auzeau alături drept voci care se certau. Bătu o dată cu pumnul în perete. Imediat se auzi zgomot de apă pe conductă. Apoi apa fu închisă; se făcu liniște și adormi din nou.

A doua zi, Bloch fu trezit de telefonul din cameră. Fu întrebat dacă are de gând să mai rămână o noapte. În timp ce-și privea servieta de pe podea – în cameră nu exista un suport pentru bagaje – spuse pe loc da și închise telefonul. După ce-și luă pantofii de pe coridor – pentru că era duminică, nu fuseseră curățați – părăsi hotelul, fără să mănânce micul dejun.

La gara de sud, la toaletă, se rase cu un aparat electric. Făcu un duș într-una din cabinele de duș. Cât timp se îmbracă, citi în ziar rubrica sportivă și cronică judiciară. Apoi – în timp ce încă mai citea și în cabinele din jur era destulă liniște – se simți dintr-odată bine. Gata îmbrăcat, se sprijini de peretele cabinei și dădu cu pantoful în banca de lemn. Zgomotul atrase după sine o întrebare din partea îngrijitoarei și, cum el nu răspunse, urmă o bătaie în ușă. Nerăspunzând nici de astă dată, femeia lovi cu un prosop, sau ce-o fi fost, în clanța ușii și se depărtă. Stând în picioare, Bloch citi ziarul până la capăt.

Pe trotuarul din fața gării întâlni un cunoscut care pleca spre una din suburbii ca arbitru la un meci din divizia C. Bloch luă vestea aceasta drept o glumă, intră în joc și-i spuse că în acest caz poate să-l însoțească și el, în calitate de arbitru de tușă. Chiar și atunci când, în semn de răspuns, cunoscutul își desfăcu sacoșa și-i arătă un costum de arbitru și o plasă cu lămâi, Bloch continuă cu aceeași atitudine avută față de prima frază a aceluia și socoti obiectele un fel de articole de amuzament și-i declară că din moment ce hotărâse

Frica portarului înaintea loviturii de la 11 metri

să-l însoțească, avea să-i ducă el sacoșa. Mai târziu, când deja se afla alături de celălalt în trenul local, cu sacoșa pe genunchi, i se păru – mai cu seamă fiindcă era în jurul orei prânzului și compartimentul nu era ocupat – că participă la toate astea numai în glumă. Ce legătură avea compartimentul gol cu comportamentul lui nesperios, aceasta, bineînțeles, nu era limpede pentru Bloch. Atunci când se întoarse singur în oraș – jocul nu-i plăcuse –, i se păru o închipuire că un cunoscut călătorise cu o sacoșă într-o suburbie, că el Bloch îl însoțise, că mâncaseră împreună prânzul într-o cârciumă de mahala și că fuseseră împreună pe un „stadion de fotbal în carne și oase” – cum spusese Bloch. Toate astea nu contează, gândi Bloch. Din fericire, în fața gării nu întâlni pe nimeni.

Dintr-o cabină telefonică de la marginea unui parc îi telefonă fostei lui soții. Ea îi spuse că totul este în regulă, dar nu îl întrebă nimic. Bloch era neliniștit.

Se așeză într-o grădină de vară care, în pofida anotimpului, era încă deschisă și comandă o bere. După ce trecu câtva timp și încă nu venise nimeni cu berea, plecă; îl orbise și tăblia de oțel a mesei care nu era acoperită cu o față de masă. Oamenii

dinăuntru stăteau în fața unui televizor. Se uită și el o bucată de vreme. Cineva întoarse capul spre el, și atunci plecă.

În parcul de distracții nimeri într-o încăierare. Din spate, un tânăr îi trase fulger sacoul peste brațe și altul îl pocni cu capul sub bărbie. Lui Bloch i se înmuiară puțin genunchii, apoi îi trase un picior tânărului din fața lui. Până la urmă însă cei doi îl înghesuiră în dosul unui chioșc cu dulciuri și-l doborâra. Se prăbuși, iar cei doi o luară la picior. Bloch își curăță fața și hainele la o toaletă.

Într-o cafenea din sectorul doi jucă biliard până în momentul când, la televizor, urmau știrile sportive. Bloch o rugă pe chelneriță să deschidă televizorul, apoi se uită într-acolo doar din când în când, ca și cum, de fapt, nu l-ar fi interesat. O pofti pe chelneriță să bea ceva cu el. Când chelnerița se întoarse din încăperea din spate, unde se jucau jocuri de noroc, Bloch stătea deja lângă ușă. Ea trecu prin dreptul lui, dar nu zise nimic. Bloch ieși afară.

Reîntors în piață, văzând lăzile goale de fructe și legume stivuite de-a valma, i se păru că lăzile acelea erau un fel de joacă; că nu erau de luat în serios. Ca niște glume fără cuvinte! gândi Bloch căruia îi

plăceau glumele fără cuvinte. Această impresie că se preface și se agită – „agitație cu fluier de arbitru în sacoșă!“ gândi Bloch – dispăru abia înăuntru, în cinematograful, când un comic din film luă, ca din întâmplare o trompetă dintr-o prăvălie cu vechituri și începu, foarte firesc, să sufle în ea. De-abia atunci sesiză trompeta și apoi și toate celelalte lucruri la modul real și deslușit. Bloch se liniști.

După film o așteptă pe casierită printre chioșcurile din piața de fructe. La câțiva timp după ce începu ultimul spectacol, ea ieși din cinematograful. Ca să nu o sperie ieșindu-i în întâmpinare de după gherete, rămase așezat pe o ladă până ce ea ajunsese într-o zonă mai luminată a pieței. Într-unul din chioșcurile părăsite, se auzi sunând, de după oblonul de tablă ondulată, un telefon. Numărul de telefon al chioșcului respectiv era scris mare pe oblon. „Nu mai e valabil!“ gândi pe dată Bloch. Merse în urma casieritei, fără s-o acosteze. Când aceasta se urcă în autobuz, o ajunsese și se urcă după ea. Se așeză în fața ei, dar astfel încât între ei să se afle câteva rânduri de scaune. De abia când la stația următoare câțiva pasageri, proaspăt urcați, îi obturară vederea, Bloch putu din nou să înceapă

să reflecteze: ea îl privise, e drept, dar, evident, nu-l recunoscuse. Să se fi schimbat oare într-atât din cauza încăierării? Bloch își pipăi obrazul. I se păru ridicol să o urmărească în oglinda geamului spre a vedea ce făcea ea în momentul acela. Scoase ziarul din buzunarul de la piept al hainei; privirile îi alunecară pe litere în jos, dar fără să citească. Apoi, dintr-odată, se pomeni citind. Un martor ocular relata o crimă comisă asupra unui proxenet care fusese împușcat, de la mică distanță, în ochi. „Din capul lui, din spate, a țâșnit un liliac care s-a izbit de tapet. Mi-a stat inima în piept.“ Când Bloch văzu că, fără să fie alineat nou, rândurile tratau în continuare despre cu totul altceva, o altă persoană, se sperie. „Aici ar fi trebuit să fie alineat nou!“ gândi Bloch care, după ce întâi se speriasse, acum era furios. Merse pe culoarul dintre bănci înspre casieră și se așeză, pe diagonală, în fața ei, astfel încât să o poată privi; dar nu se uită la ea.

Când coborâra, Bloch își dădu seama că era foarte departe de centru, în apropierea aeroportului. Acum, noaptea, aici era o liniște deplină. Bloch mergea pe lângă fată, dar nu ca și cum ar fi vrut s-o conducă sau să o însoțească. După câtva

Frica portarului înaintea loviturii de la 11 metri

timp o atinse. Fata se opri, se întoarse și-l atinse și ea, dar atât de puternic, încât el se sperie. Preț de o clipă, poșeta din mâna ei rămasă liberă i se păru lui Bloch mai familiară decât fata însăși.

Merseră o bucată de vreme alături, la o oarecare distanță, fără să se atingă. De abia în casa scărilor Bloch o atinse din nou. Ea o luă la goană. El merse mai încet. Când ajunse sus îi recunoscă locuința după ușa lăsată larg deschisă. Ea își semnală prezența în întuneric; el se apropie de ea și ea îi cedă fără comentarii.

Dimineața, trezit de un zgomot, se uită pe fereastra apartamentului și văzu un avion care tocmai ateriza. Licăritul luminilor de poziție ale avionului îl făcu să tragă perdelele. Cum până acum nu aprinsese vreo lumină, perdelele rămăseseră date deoparte. Bloch se culcă și închise ochii.

Stând cu ochii închiși, se simți năpădit de o incapacitate stranie de a-și imagina ceva. Deși se căzni să-și imagineze lucrurile din cameră, după numele lor, nu reuși; nici măcar avionul, pe care tocmai îl văzuse aterizând și al cărui scrâșnet de frânare acum pe pistă îl recunoscă pentru că îl auzise și în alte dăți, n-ar fi putut să-l schițeze din

minte. Deschise ochii și privi câtva timp într-un colț unde se afla nișa pentru gătit: își fixă în memorie ceainicul și florile veștejite care atârnavă peste marginea chiuvetei. Dar cum închise ochii, nu-și mai putu reprezenta nici florile și nici ceainicul. Se ajută construind pentru lucrurile respective, în locul cuvintelor, propoziții, crezând că o poveste alcătuită din asemenea propoziții l-ar putea ajuta să-și reprezinte lucrurile. Ceainicul fluiera. Florile îi fuseseră oferite fetei de un prieten. Nimeni nu luă ceainicul de pe reșou. „Să fac un ceai?“ întrebă fata. Dar toate nu-i erau de nici un folos; când lucrurile deveniră insuportabile, Bloch deschise ochii. Fata de lângă el dormea.

Bloch deveni nervos. Pe de o parte, când ținea ochii deschiși, supărătoarea insistență a ambianței, pe de altă parte, și mai supărătoarea insistență a cuvintelor pentru obiectele din jur, când închidea ochii! „Să fie cumva din cauză că m-am culcat cu ea?“ se întrebă el. Intră în baie și făcu un duș prelungit.

Când reveni, ceainicul fluiera de-adevărat. „Dușul m-a făcut să mă trezesc!“ îi spuse fata. Pentru Bloch era ca și cum pentru prima dată ea-i

vorbea direct. Îi răspunse că el încă nu și-a revenit de tot. Să fie cumva furnici în cana de ceai? „Furnici?“ Când apa clocotindă din ceainic ajunse peste frunzele de ceai de pe fundul cănii, el văzu în locul frunzelor de ceai furnici peste care cândva turnase apă fiartă. Dădu din nou draperiile deoparte.

Cum lumina pătrundea numai prin micuțul orificiu rotund pentru capac, ceaiul din cutia deschisă avea o culoare aparte datorită reflectării pe pereții interiori.

Îl amuza că putea fi atât de fascinat de strălucirea specială a frunzelor de ceai în timp ce vorbea cu fata. În cele din urmă, apăsă capacul în deschizătură, dar concomitent se opri din vorbit. Fata nu observase nimic. „Mă cheamă Gerda!“ spuse ea. Bloch nu voise câtuși de puțin să afle acest lucru. Nu observase nimic? o întrebă el, dar între timp ea puse un disc, un cântec italian, instrumentat cu chitare electrice. „Îmi place vocea lui“, zise ea. Bloch, căruia șlagărele italienești nu-i spuneau mare lucru, tăcu.

În timp ce ea ieși să cumpere ceva pentru micul dejun – „E luni!“ spusese ea –, Bloch se simți, în sfârșit, în stare să privească totul în liniște. La masă

vorbiră mult. După câțva timp, Bloch observă că ea vorbește despre unele chestiuni pe care tocmai i le povestise el ca și cum erau problemele ei, în timp ce el, dimpotrivă, ori de câte ori amintea ceva din cele spuse de ea o cita cu prudență sau, dacă le comenta cu propriile lui cuvinte, punea de fiecare dată câte un „acesta“ sau „aceasta“ cu efect de înstrăinare, de distanțare, de parcă s-ar fi temut ca nu cumva problemele ei să devină și ale lui. Dacă el spunea ceva despre șeful de echipă sau despre un fotbalist cu numele Stumm, ea îi numea, imediat după aceea, „șeful de echipă“ și „Stumm“. În schimb el, după ce ea amintise de un cunoscut pe care-l chema Freddy și de un local numit „Stephanskeller“, când îi răspundea, folosea de fiecare dată „acest Freddy“ și „acest Stephanskeller“. Tot ce aducea ea în discuție îi crea o rețineră în a se apropia de spusele ei și îl deranja că ea manevra ceea ce spunea el fără pic de jenă – așa i se părea lui.

Între timp, de câteva ori, discuția îi deveni și lui, pe intervale scurte, tot atât de familiară ca și ei. El o întreba, ea îi răspundea; apoi întreba ea și el îi dădea câte un răspuns cât se poate de firesc. „Avionul ăsta e cu reacție?“ „Nu, e un avion cu elice.“

„Tu unde locuiești?“ „În sectorul doi.“ Era cât pe ce să-i povestească și despre încăierare.

Apoi totul îl deranja din ce în ce mai mult. Vru să-i răspundă, dar se întrerupse pentru că i se păru că ceea ce ar fi avut de spus era ceva cunoscut. Ea deveni neliniștită, începu să umble prin odaie de colo colo. Își căuta de lucru, zâmbea din când în când aiurea. Trecu ceva timp cu întorsul și schimbatul discurilor. Se ridică și se lungi în pat. Veni și el lângă ea. Nu se duce astăzi la serviciu? îl întrebă ea.

Dintr-odată o strânse de gât. De la bun început o strânse atât de puternic, încât ea nici nu apucă să creadă că e vorba de o glumă. Bloch auzi glasuri afară pe coridor. Îl cuprinse o frică de moarte. Observă că din nasul ei se scurgea un lichid. Ea bolborosea. În sfârșit auzi un zgomot ca o trosnitură. Era ca și cum pe un drum de țară cu hârtoape o piatră lovește brusc dedesubtul mașinii. Pe pardoseala acoperită cu linoleum se scursesese salivă.

Concentrarea fusese atât de puternică, încât se simți dintr-odată obosit. Se culcă pe jos, incapabil să adoarmă și incapabil să-și ridice capul. Auzi cum afară cineva lovește cu un prosop clanța ușii.